

Euro'en: hvordan håndteres en fejlkonstruktion?

Netøk-seminar

Fredag den 22. september 2017

Jesper Jespersen

Emmanuel Macron, august 2017

... i de tidlige år i euroområdet begik vi fejl, som nogle gange var baseret på løgne.

Dette må vi sige med ydmyghed og beslutsomhed. Nogle gange har man løjet – og løjet for folket ved at bilde det ind, at man uden omfattende reformer kunne leve i Athen og Berlin og det var ikke sandt.

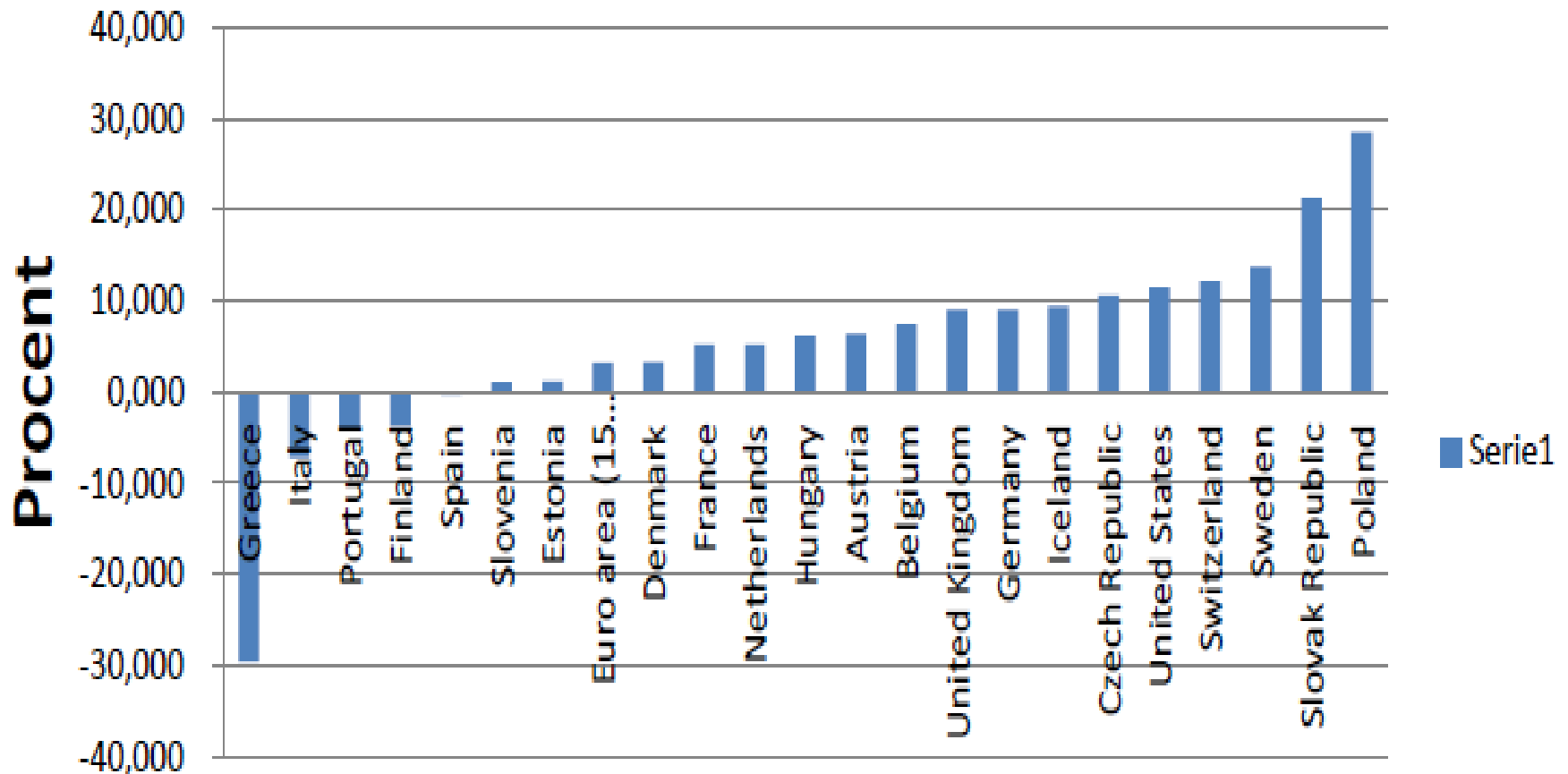
Og han fortsætter...

Men hvem lod man betale prisen?

De politikere, der havde løjet?

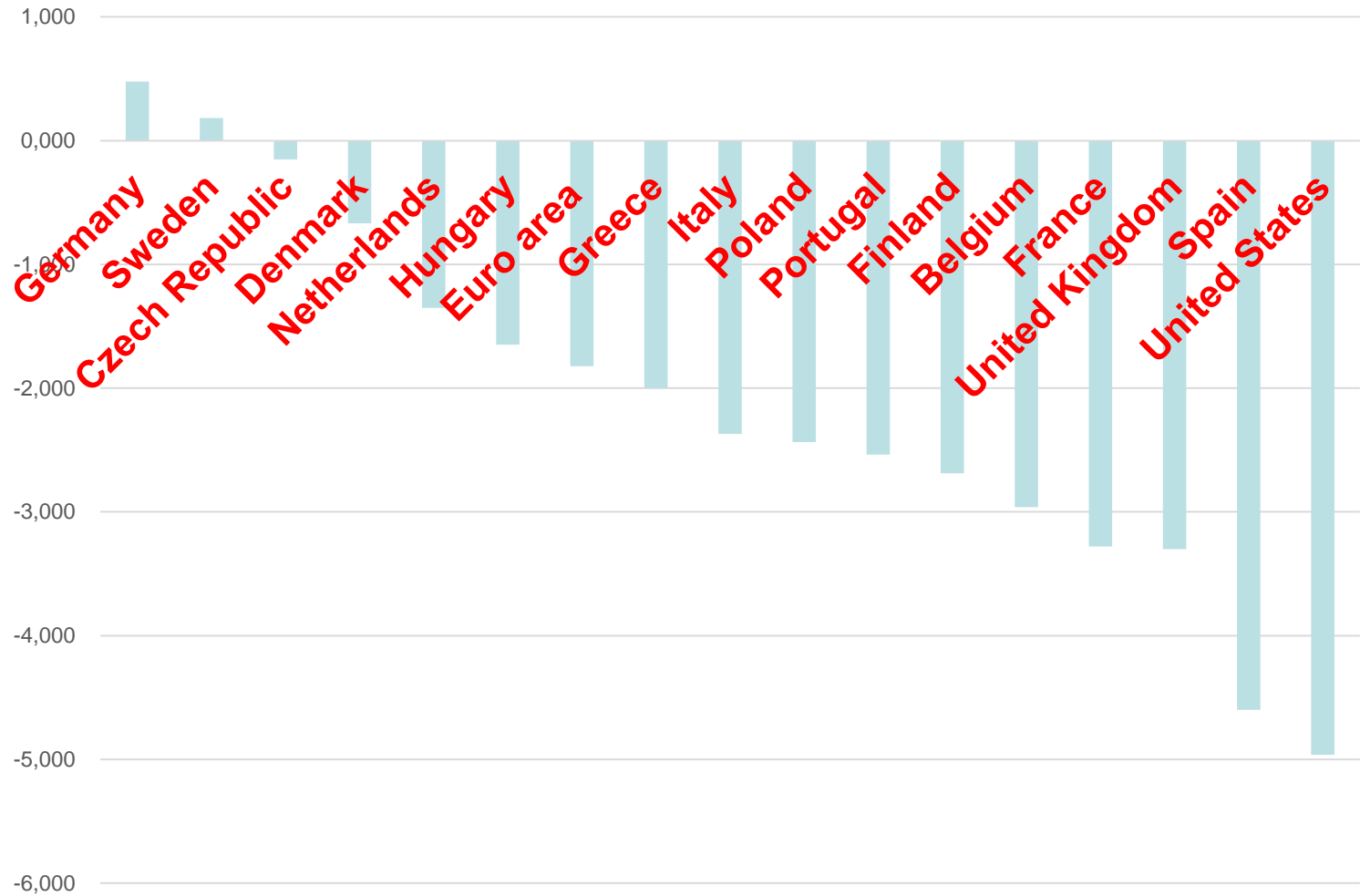
Nej, de mennesker, der havde troet på løgnene!

Akkumuleret BNP-vækst, 2008-2016

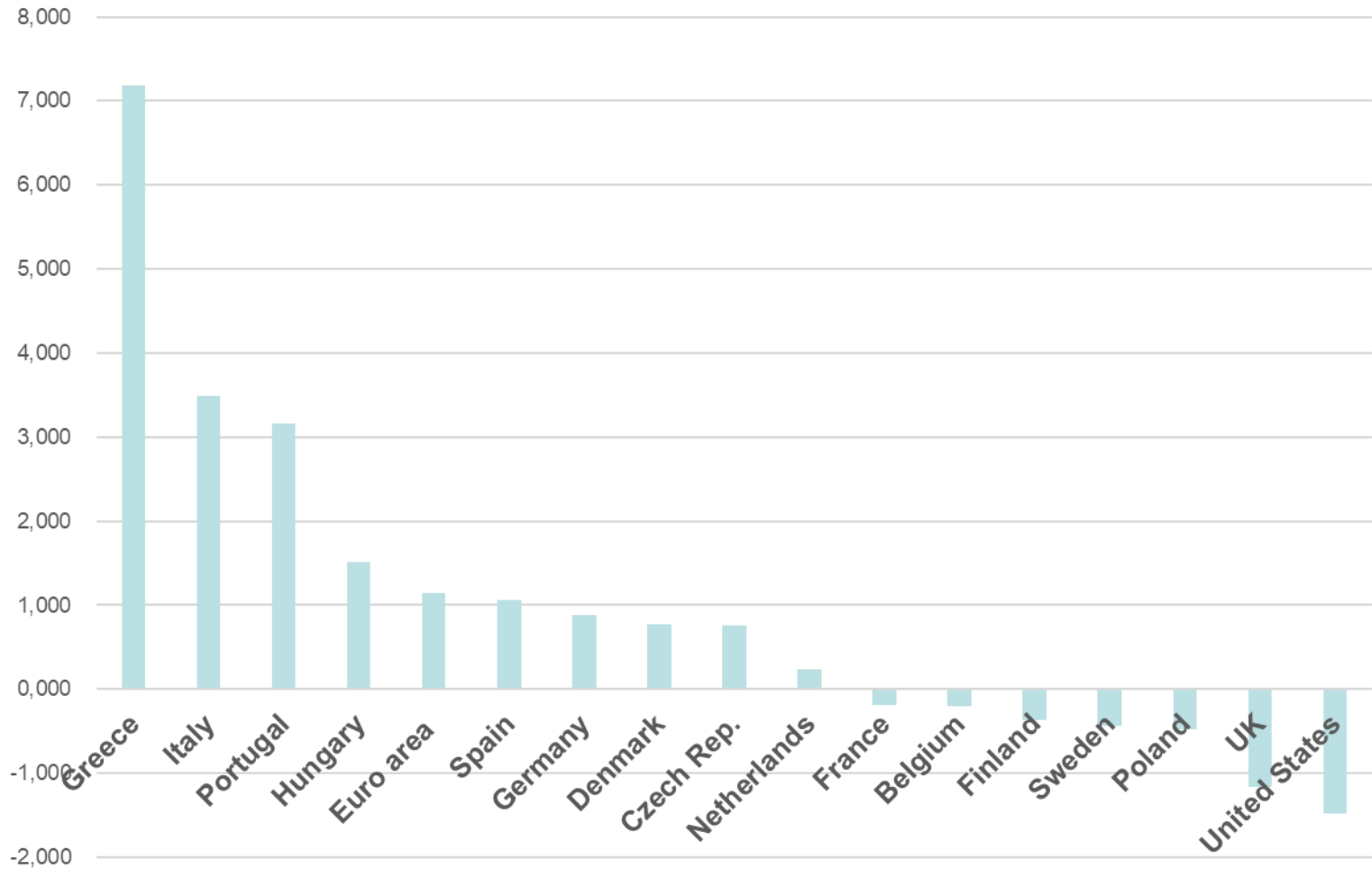

Kilde: OECD, Economic Outlook, nov. 2016

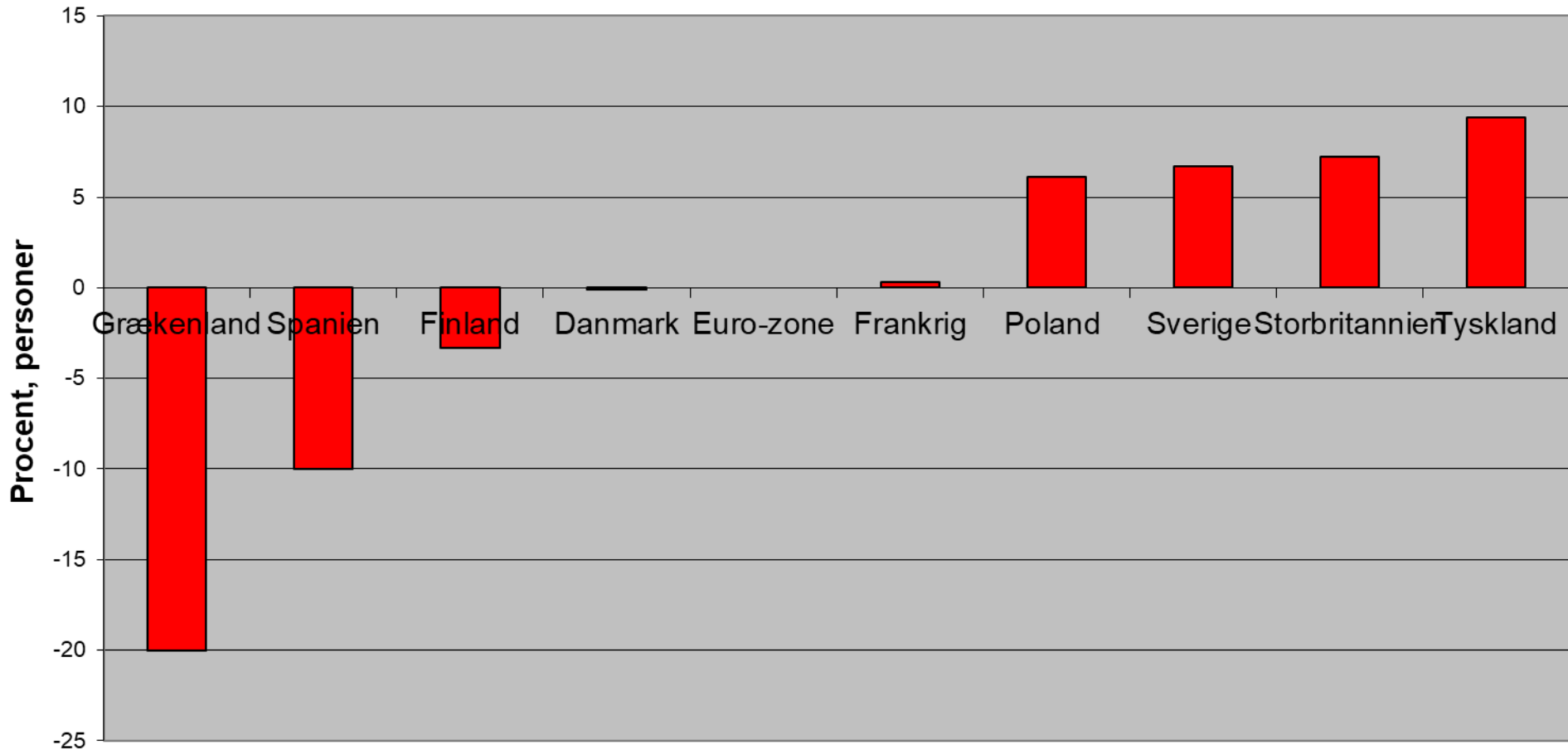
Aktuel budgetsaldo, 2016

Primær strukturel budgetsaldo, 2016

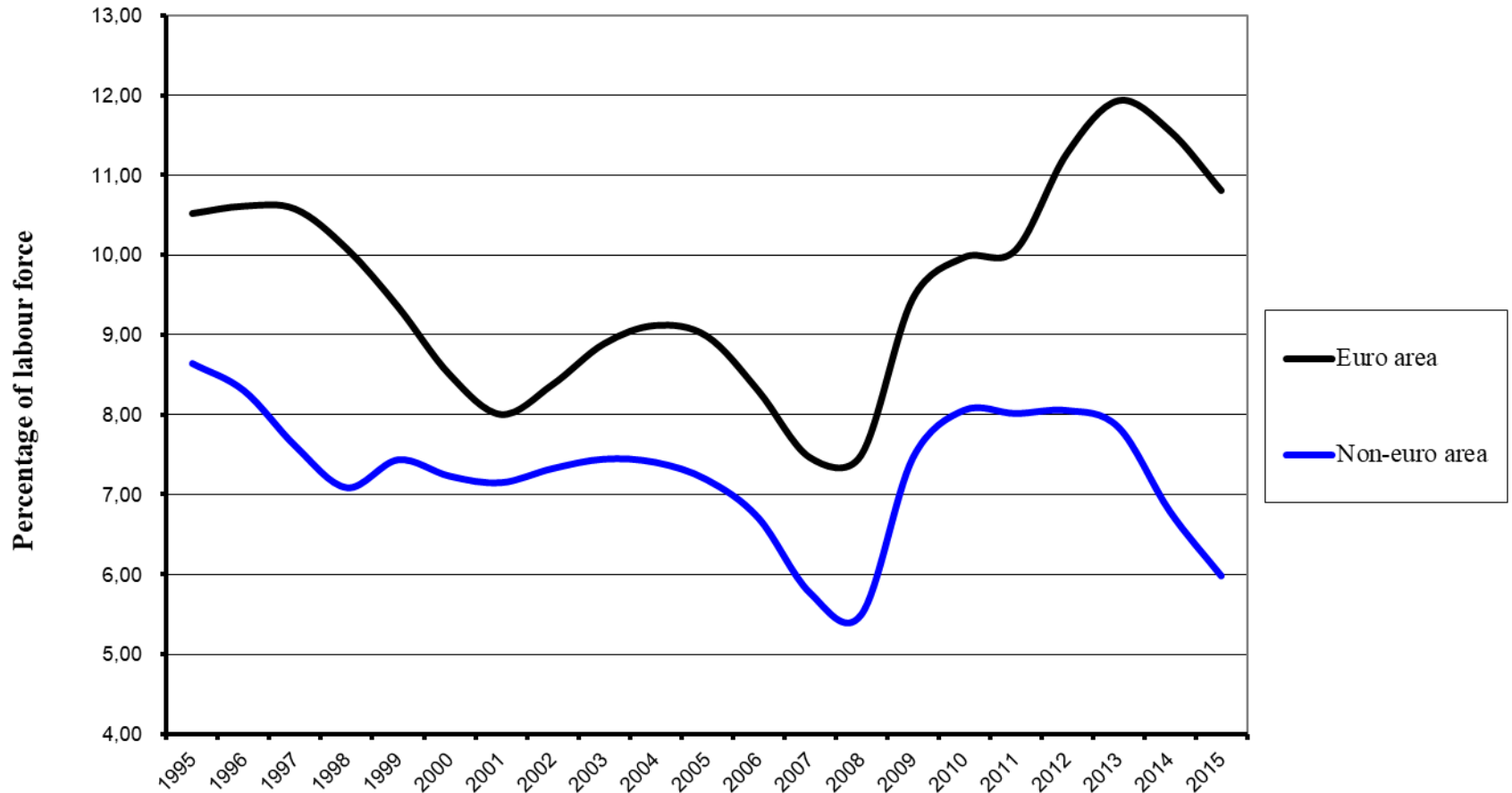

Stigning i beskæftigelsen, 2008-2016

Kilde: OECD, Economic Outlook, Dec. 2016

Figure 1.1. Unemployment Eurozone and non-Eurozone,¹

Source: OECD Economic Outlook, June 2016

Note 1. Non-eurozone: UK, Sweden, Polen and Czech Republic

	People at risk of poverty or social exclusion		
	2008	2014	2008-14
1000 persons			
EU(27)	116584	121085	4501
Non-euro	46682	44703	-1979
Euro (17)	69902	76382	6480
Germany	16345	16508	163
Greece	3046	3885	839
Spain	11124	13402	2278
France	11150	11540	390
Italy	15099	17146	2047
United Kingdom	14069	15188	1119
Source of Data:	Eurostat		
Last update:	14.01.2015		

Her er så resultatet!

En halvdød økonomi

Europe's economy

Angela
Merkel:

'Eller hviler
den sig bare!

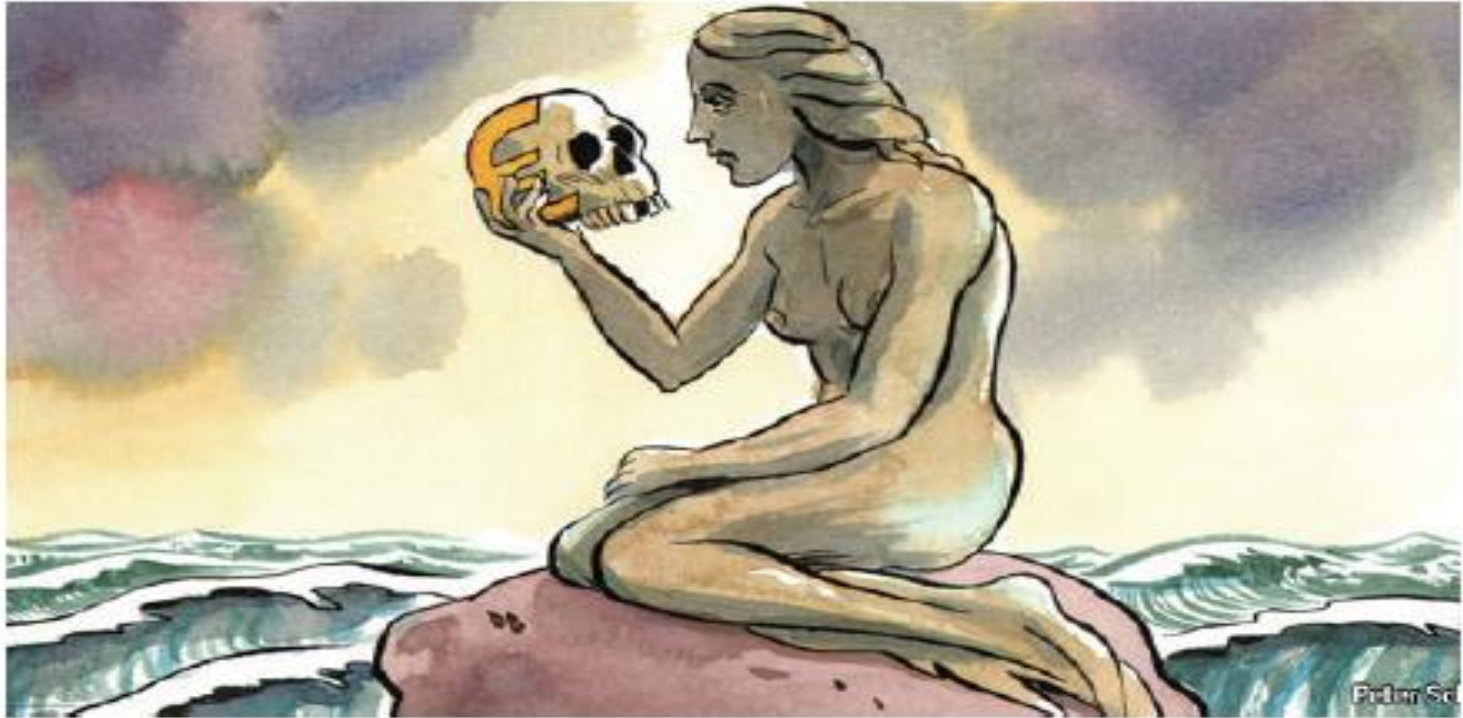
**Euro'ens
redningmand?**

Macrons svar på 'løgn og bedrag':

'Vi bliver nød til i eurozonen at opfinde en stærk regeringsførelse med et euroområde-budget og med en veritabel udøvende chef for euroområdet med et parlament, som han skal referere til'.

Med andre ord endnu en 'løgn', at ovenstående skulle løse problemerne med dén fælles valuta.

EU's 'vision' of modernity has gone out of control..... (p.viii), Ulrich Beck

Tak til Rebecca Adler-Nissen for
lån af slide

Tavlen burde viskes ren; men...

1. Tab af politisk prestige for EU-eliten
2. Tilbageetogets helte? – Brexit skræmmer
3. Sydeuropa ønsker en stabil og respekteret valuta
4. Hvordan fordeles euro-aktiver og –passiver: her har Tyskland aktiverne og Sydeuropa passiverne
5. Kapitalkontrol en nødvendig betingelse!

so (f. 1936) er docent emeritus ved Roskilde
er af Eurispes-Instituttets økonomiske afdeling i
fessor ved det Internationale Universitet Bac Ha,

Jespersen (f. 1948) er professor ved Roskilde
national økonomi fra Det europæiske Universitet
forsker i europæisk økonomi og har bl.a. været
get' (2000).

ndigt, at borgernes skepsis tages alvorligt. For en
er det uomgængeligt, at fejlene ved EU's fødsel
et

es Europa. For at vinde borgerne for Europa må
er op, der betyder noget for menneskene. Europa
stund."

tænkere Jürgen Habermas og Ulrich Beck, samt
nes Heller og en lang række andre europæiske
et åbent manifest i februar 2014 i anledning af
t.

r disse tanker.

ogle af de spørgsmål, journalister aldrig stiller,
er Jespersens og Bruno Amorosos pamflet."

- Preben Wilhjelm

9 788773 783610 >

Bruno Amoroso & Jesper J

EUROPA

DEN UDEBLEVNE SYSTEM

EUROPA? DEN UDEBLEVNE SYSTEMKRITIK

P

Published, December 2016

Tak for opmærksomheden! !

Suverænitet: Hvad taler vi om?

Af givelse af politisk magt:

Svækkelse af det nationale demokrati: folkesuverænitet

1. Formel og reel begrænsning

Føderale og juridisk forpligtende aftaler, som f.eks. EU-traktaten:

- a. Opad til Bruxelles, hvor beslutninger er forpligtende
- b. Nedad til markedet ved accept af åbne grænser

2. Reel begrænsning:

Overnationale problemer: miljø, energiforsyning, terrorisme, krigstrusler, folkevandringer

Afgivelse af suverænitet/selvstyre

- Gennem traktater kan en stat afgive sin suverænitet i et **nærmere afgrænset omfang**. EUs medlemsstater har gennem underskrivelsen af Romtraktaten og efterfølgende traktater overdraget dele af den **indre suverænitet** til Unionen/Bruxelles, men bevaret den ydre suverænitet.
- Delstaterne i USA har i henhold til forfatningen afgivet den ydre suverænitet til forbundsstaten,
(Wikipedia)
- Færøerne og Grønland opnår løbende øget indre suverænitet, i takt med at selvstyret udvides

Afgivelse af suverænitet: konsekvenser

1. Afgive beslutningskompetence til Bruxelles på 'nærmere afgrænsede områder'; men med begrænset mulighed for at påvirke fremtidige beslutninger, og uden mulighed for forlade dele af samarbejdet og hvor den (direkte) demokratisk kontrol er svag.
2. Afregulering/åbne grænser: taber beslutningskompetence til 'markedet' dvs. Markedets aktører: 'store' (big business, finansielle institutioner,), såvel som 'små' (forbrugere, arbejdstagere, investorer etc.)

→ Nationalstaterne mister råderum uden klare EU-løsninger

1. Det grænseløse EU: varer, tjenester, arbejdskraft og al kapital: her tvinger den øgede konkurrence til ensartede regler;
2. Men hvis EU ikke vil (eller ikke har kompetence) bliver det 'race to the bottom':
  - Produktionsomk. (løn, afgifter og arbejdsplads- og miljøregulering)
  - Produktionsmetode- og miljøstandarder
  - Forbrugsafgifter
  - Sociale ydelser
  - Kapital- og finansiel kontrol

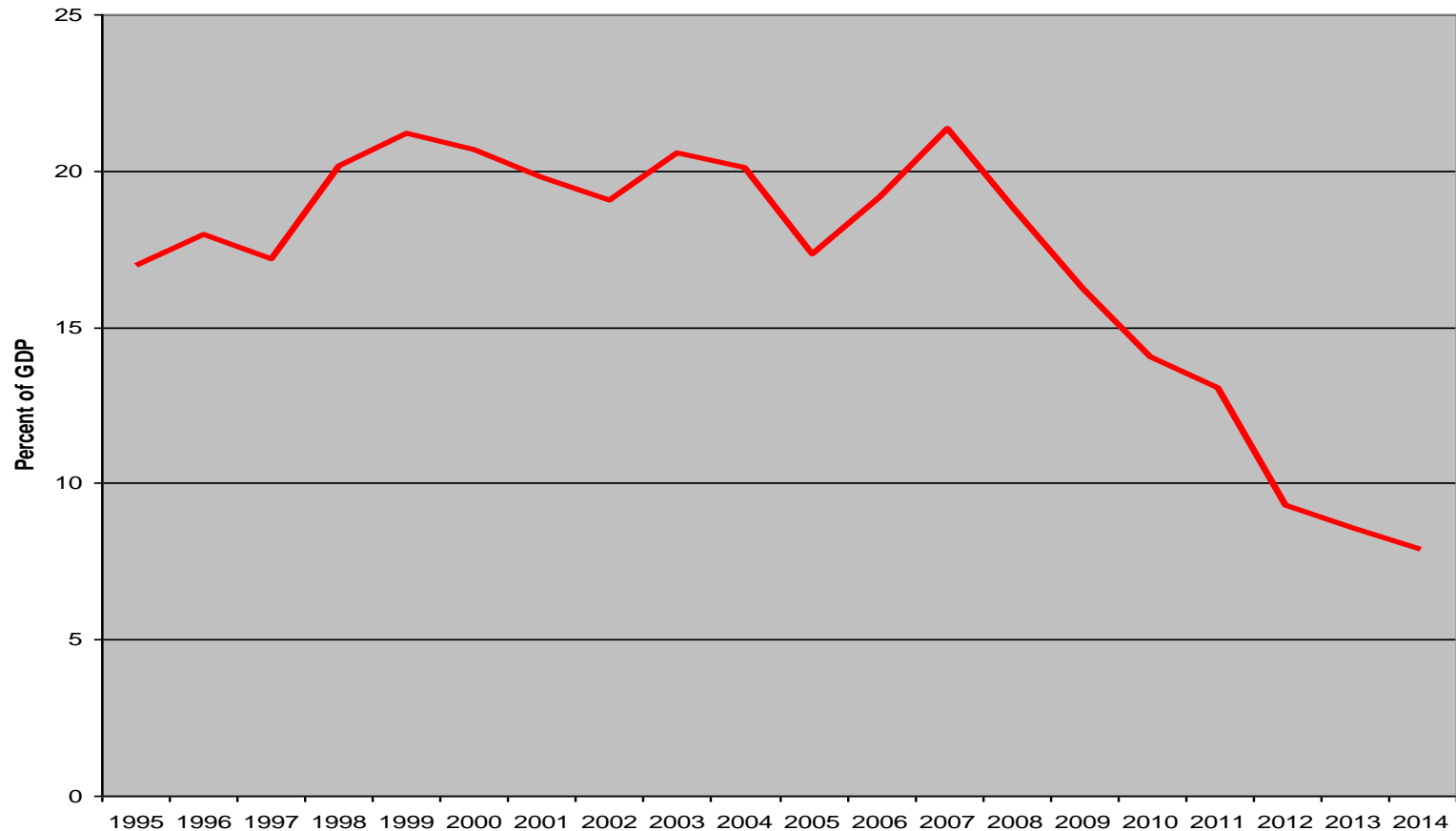
Nationalstaterne mister råderum (også Makroøkonomisk)

Bør der skelnes mellem juridisk (Euro-lande) og de facto mistet suverænitet;

- Penge- og valutakurspolitik: indenfor el. udenfor euro-zonen, hvor stor er forskellen?
- Finanspolitik: (begrænset af finans- og stabilitetspagten, hvad er formålet, når den private sektor er så ustabil?)
- Strukturpolitik: fælles eller 'race to the bottom'

Greece: Private Real Investment ratio

GREECE, Private real investment - ratio

Source: OECD, Economic Outlook

Var landene parate til at afgive så megen suverænitet?

Politisk – hvor langt ville fællesskabets solidaritet række, når det gik galt?

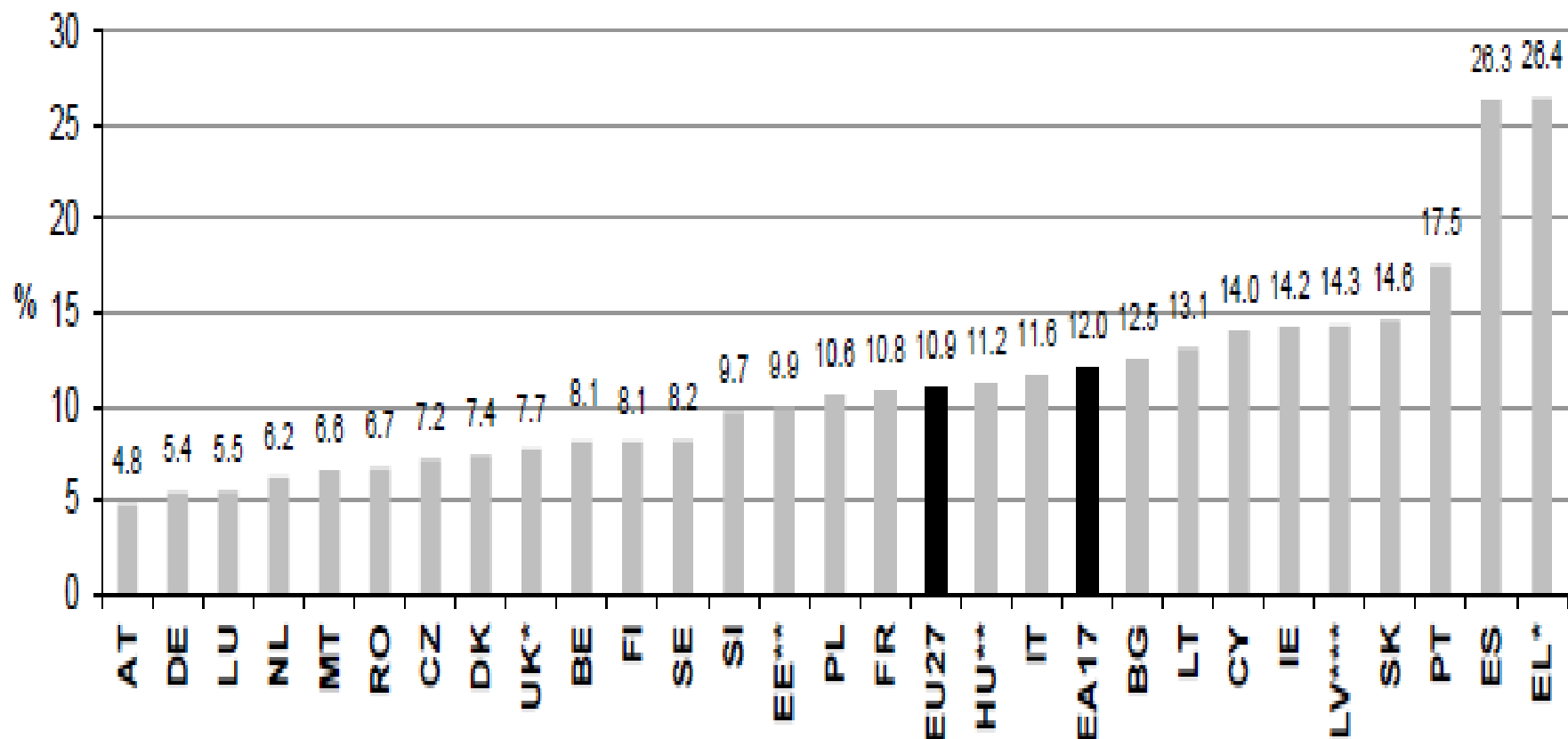
Økonomisk – landene (og måske navnlig deres politiske systemer) viste sig at være meget, meget forskellige

Finansielle markeder/banker var ude af kontrol

→ The winner takes all.

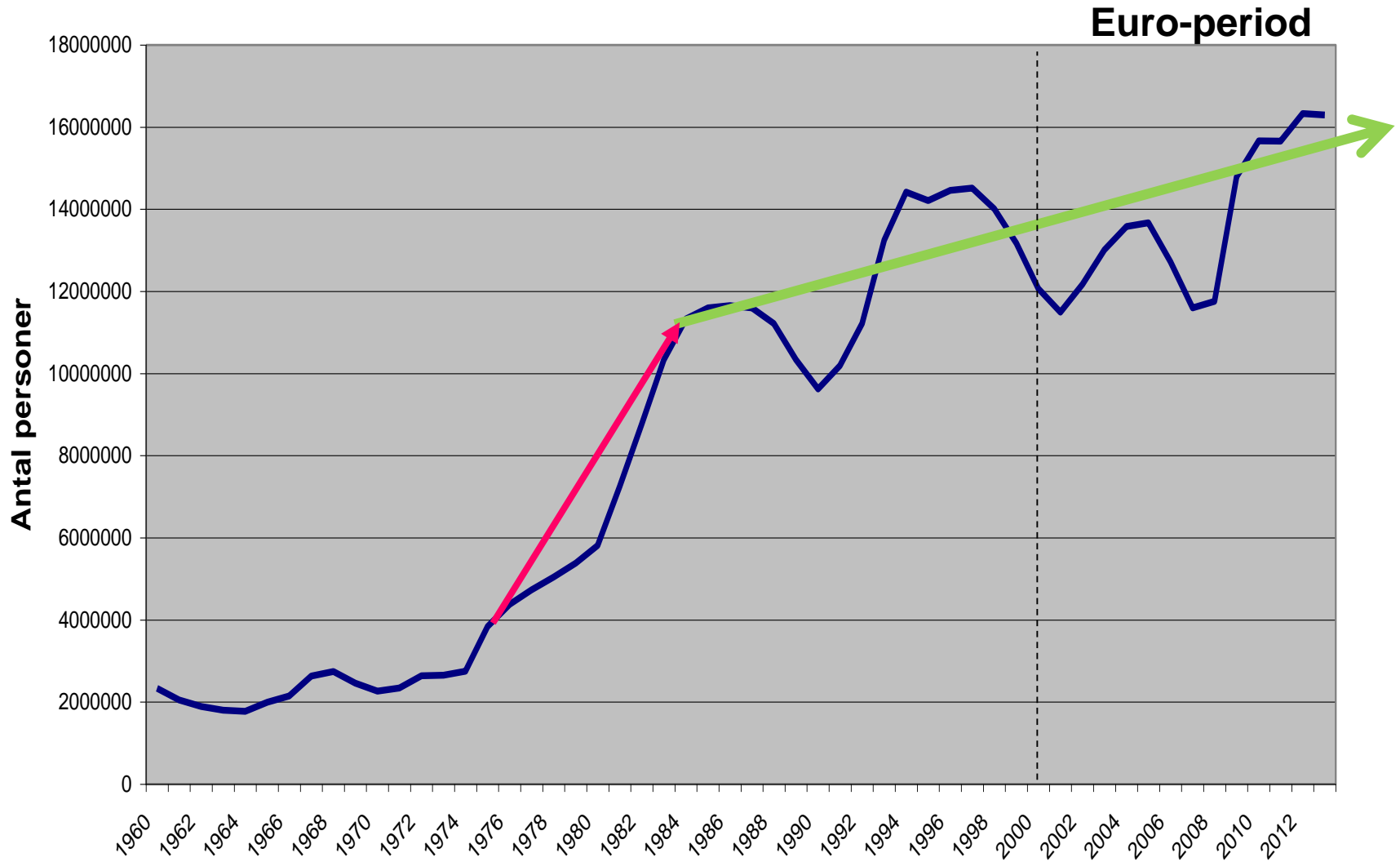
Unemployment rates in February 2013, seasonally adjusted

* December 2012   ** January 2013   *** Q4 2012

Og stigende arbejdsløshed

Arbejdsløshed, Euro-zonen (15 lande)

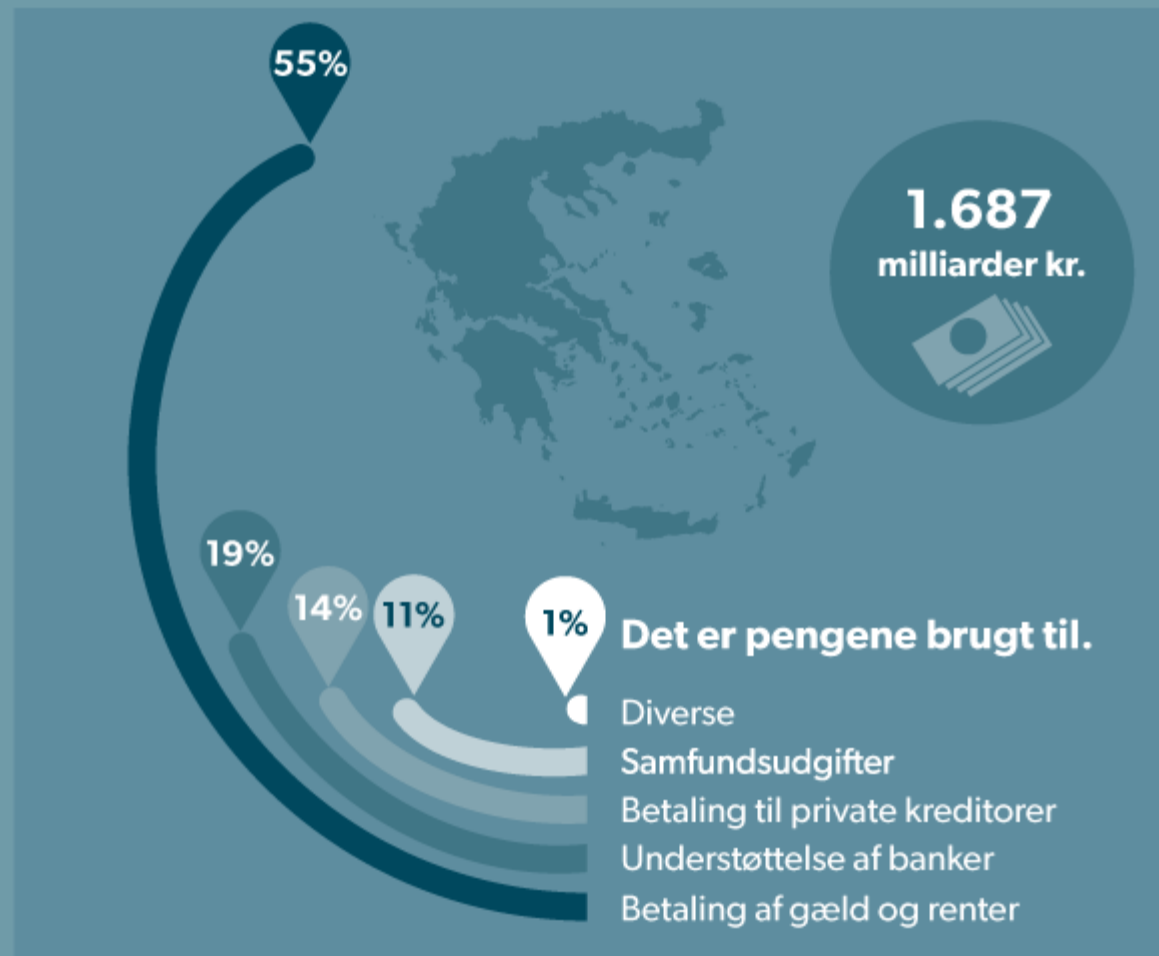
Kilde: OECD, Economic Outlook, dec. 2011

Solida- ritet?

Med Hvem?

Sådan er pengene blevet brugt

i Grækenland har fået 226,7 milliarder euro i lån fra Den Internationale Valutafond (IMF) og eurolandene fra 2010 og til sommeren 2014. Det svarer til **1.687 milliarder danske kroner**. Kun en mindre del af pengene er blevet brugt til den græske stats almindelige udgifter. Langt den største del af lånene er brugt på at betale gæld og renter og sikre landets banker.

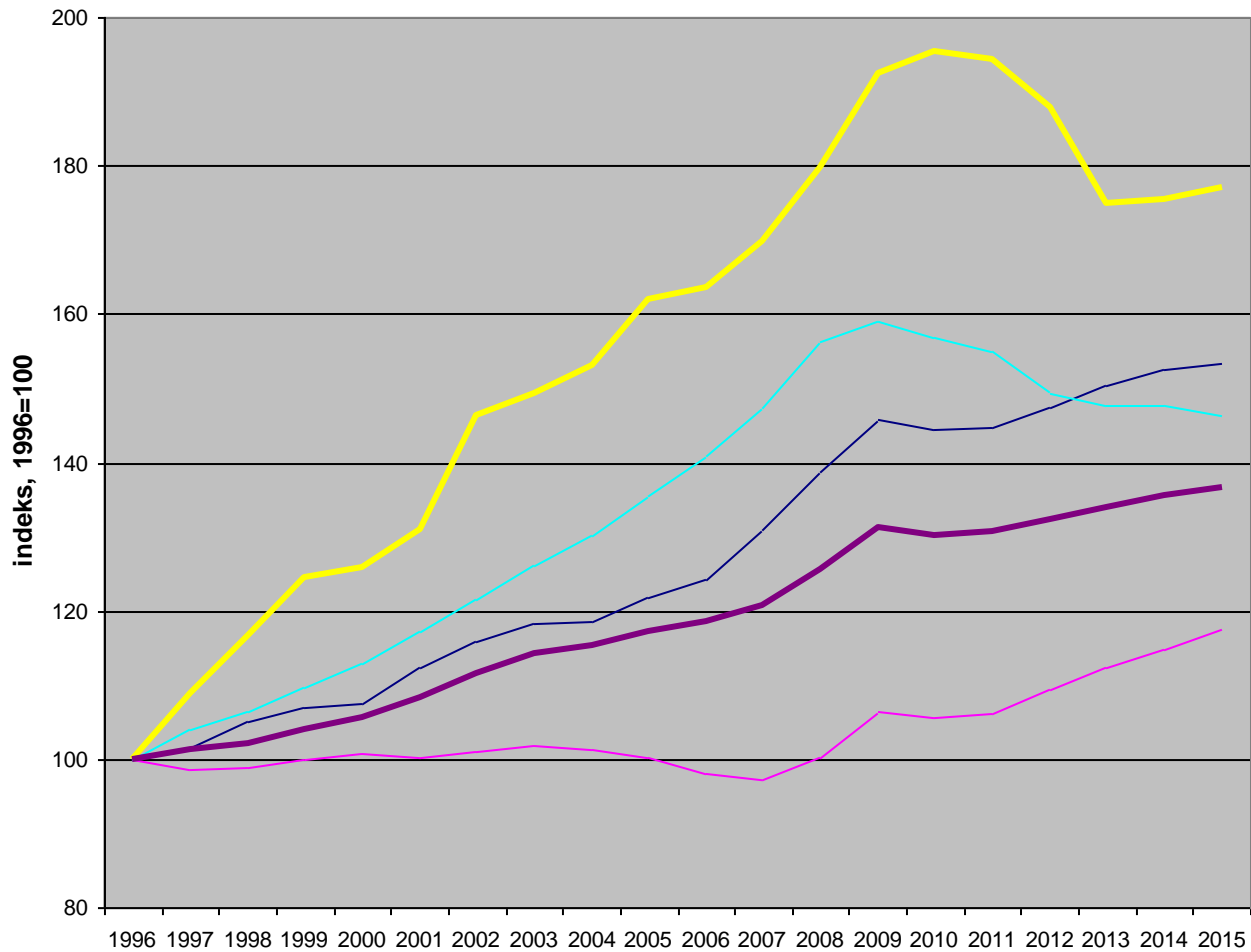

Men stater kan stadig gå fallit!

- Og det ved kreditorerne, som alligevel blev bailed out!
  - Det er bestemt ikke omkostningsfrit – da euro så bliver udenlandsk valuta, nødvendig kapitalkontrol
  - Staten kan dog nedskrive sin gæld
  - Private må – ligesom på Island – acceptere en (massiv) omfordeling fra kreditorer til debitorer
  - Overgangsvis fald i realindkomsten for de fleste/alle befolkningsgrupper – fordelingspolitik
- ➔ Men kan staten omfordele i EUs indre marked??

The Greek dead-lock

Enhedslønomkostninger, hele økonomien

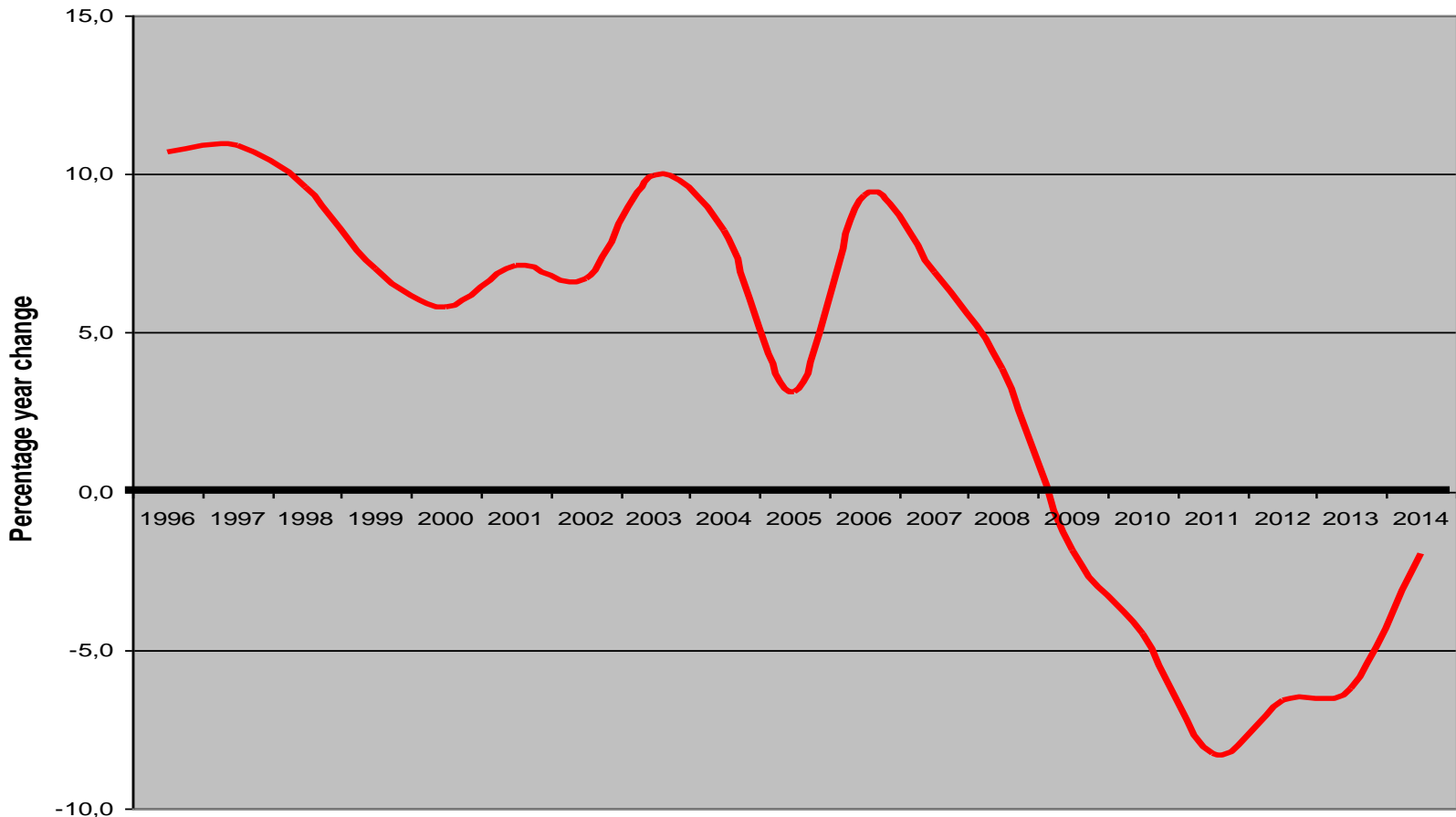

Kilde:OECD, Economic Outlook

— Denmark — Germany — Greece — Spain — Euro area (15 countries)

Causing nominal GDP to fall

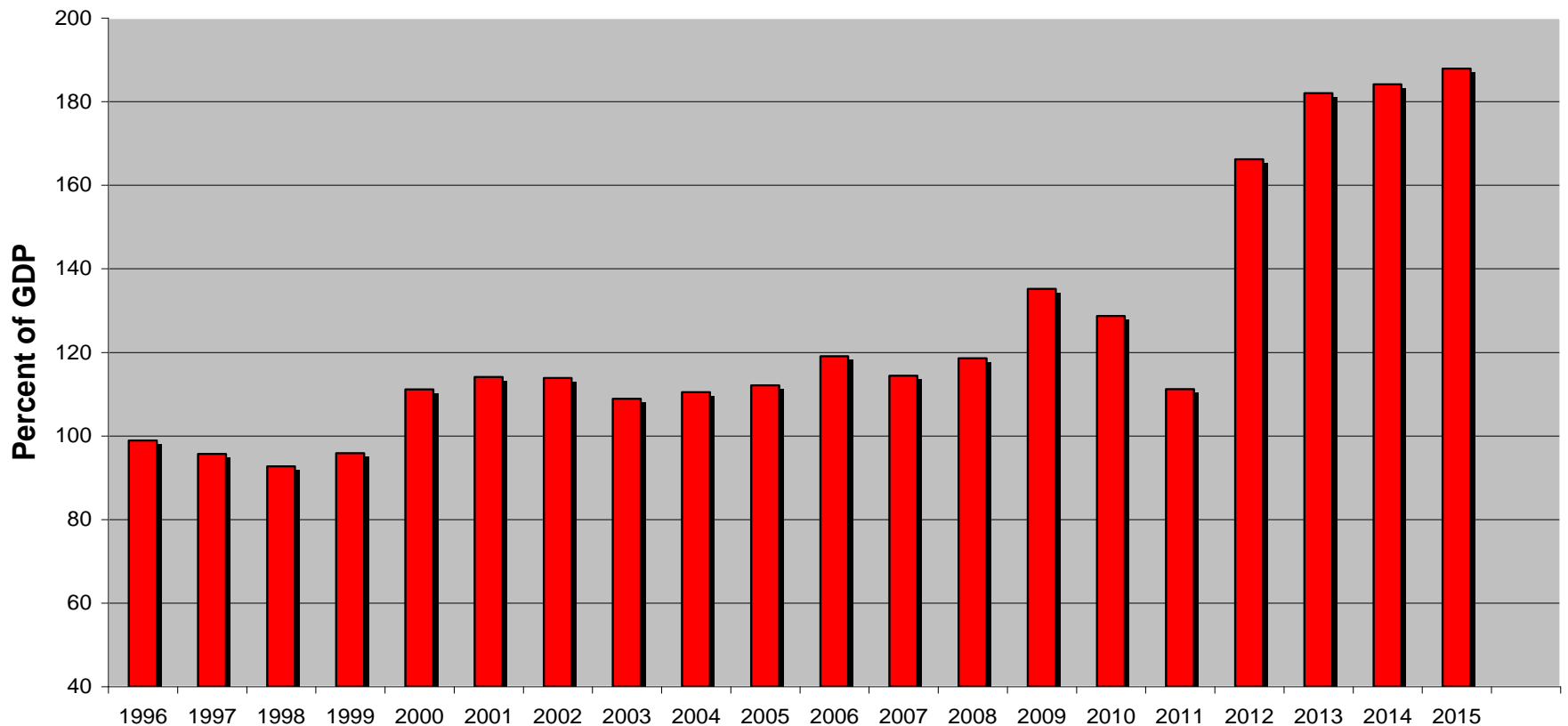
GREECE, change of GDP in market prices

Source: OECD, Economic Outlook, 2015

Causing the Public Sector Debt ratio to grow – denominator falls!

Greece: Public Sector Gross Public Debt

Source: OECD, Economic Outlook, June 2015

This GDP fall is enforced by Austerity policies

GREECE: Public Sector Budget

Soucre: OECD, Economic Outlook, June 2015